

Protokollsanteckning

I förslaget till beslut från dels Grundskolenämnden dels den styrande konstellationen i Borås Stad, så redogörs faktorer som ska utgöra fördelning av resurser baserat på socioekonomi. Vi finner det anmärkningsvärt att ha en sådan tydlig multikorrelation och närvaro av förklarande variabler, vars information förklaras till stor del av andra förklarande variabler. Detta skapar problemet med multikomensation till nischade elevunderlag.

Vår analys av förklarande variabler

Kön

Denna förklarande variabel tillför väldigt lite information till modellens träffsäkerhet. Elevunderlagets kön i skolenheterna är i högsta grad redan blandad och det råder ingen som helst snedfördelning, vilket resulterar i att skolenhetens ekonomiska underlag baserat på kön blir opåverkad. Kön har ett samband på individnivå men inte på skolnivå. Beräkningar genomförda av andra kommuner visar på att variabeln kön, kombinerat med andra variabler, uppvisade en lägre effekt. Vi anser att det är mer relevant att belysa arbetet kring pojkars attityd till lärande i skolan samt utveckla arbetet med utåtagerande beteenden.

Vår bedömning är därmed att den förklarande variabeln 'Kön' ska utgå från modellen.

Nyligen invandrad

De genomsnittligt sämre resultaten för elever med utländsk bakgrund förklaras framförallt av en lägre socioekonomisk status. Migrationsbakgrunden hos elevunderlaget får i sig endast ett genomslag på skolnivå och inte individnivå. Det vill säga, en självständig effekt av migrationsbakgrunden får i sig genomslag först vid hög sammansättning av elever med utländsk bakgrund på en skolenhet.

Fortsättningsvis anser SKL¹ att "Om kommunen ger ersättning till skolorna för nyanlända elever separat behöver man givetvis ta hänsyn till det i utformningen av den socioekonomiska ersättningen. Samma behov ska inte ersättas två gånger". Vi delar SKL:s analys i denna fråga.

Kommunen ersätts av Migrationsverket årligen för etableringsstöd, något som Grundskolenämnden erhåller från Arbetslivsnämnden månatligen per nyanländ elev (3 100 kr). Därutöver har Riksdagen fattat beslut om det riktade statsbidraget 'likvärdig skola' med ett totalbelopp om 3 500 miljoner kronor. Av dessa beräknas Borås få uppskattningsvis 40,5 mnkr som föreslås fördelas i enlighet med de förklarande variabler som framgår i den resursfördelningsmodell som skall fastställas av Kommunfullmäktige. Elevunderlaget kompenseras därmed redan två gånger om genom statliga anslag.

¹ SKL, "Socioekonomisk resursfördelning till skolor", sid. 19, 2014

Från den kommunala budgeten kompenseras elevunderlaget av främst tre faktorer.

Innan fördelning sker grundat på grundresurs samt strukturresurs kommer finansiering ske av verksamheter och kostnader baserat på anslagsfinansiering. Detta innefattar dels Modersmål och studiehandledning samt kartläggning (CFL), ett anslag som direkt gynnar det nischade elevunderlaget genom språkinsatser och språkstöd. Detta stöd är en fri nyttighet för samtliga av Borås skolenheter.

Därutöver föreslås elevunderlaget kompenseras i strukturresursen genom den förklarande variabeln 'Nyligen invandrad', och därtill de förklarande variabler som, med hög sannolikhet, gynnar samma nischade elevunderlag. (Detta avser bland annat 'Human Development Index (HDI)', 'Ekonomiskt bistånd', 'Vårdnadshavarnas inkomst', samt 'Bostadsområdets sociala tyngd (DeSO)'). Det föreligger därmed stor risk att en liten andel av elevunderlaget blir ersatt många gånger om – något SKL noterat i övriga delar av landet.

Sammanfattningsvis, om den förklarande variabeln 'Nyligen invandrad' ska kvarstanna kommer detta nischade elevunderlag kompenseras för;

- Statsbidraget 'Likvärdig skola'
- Statsbidraget 'Ersättning för etableringsinsatser och introduktion för nyanlända personer'
- Delfinansiering av anslag till Centrum för Flerspråkigt lärande (kommunbidrag)
- Socioekonomisk variabel 'Nyligen invandrad' inom strukturresursen (kommunbidrag)
- Övriga socioekonomiska variabler inom strukturresurser (kommunbidrag)

Vår bedömning är därmed att denna förklarande variabel ska utgå från modellen för att minimera risken för att en överkompensation utgår till en liten del av elevunderlaget.

Högsta utbildning för vårdnadshavare

Den förklarande variabel som har störst påverkan på modellen är 'Högsta utbildning för vårdnadshavare', detta bekräftas även av SCB. Elevernas förhållanden blir mer gynnsam ju högre utbildningsnivå vårdnadshavare besitter. Dels stimuleras eleverna i sin hemmiljö och språkliga utveckling, dels stärks självbilden hos eleverna. Studier visar på att ju högre utbildningsbakgrund det finns hos vårdnadshavarna, desto större engagemang och stöd ges eleven i sin skolgång.

De elever vars föräldrar saknar högre studier är därmed i behov av stimulans genom förbättrade förutsättningar från skolan.

Vår bedömning är därmed att den förklarande variabeln 'Högsta utbildning för vårdnadshavare' ska kvarstå.

Ekonomiskt bistånd

SKL pekar på att anledningen varför denna faktor kan tänkas finnas med är för att det *"finns ofta i denna grupp elever som upplevt krig och flykt och med en ofullständig skolgång bakom sig eller elever som på andra sätt upplever stora påfrestningar i sina familjer"*. Fortsättningsvis skriver SKL *"att en elevs förälder eller föräldrar uppbär försörjningsstöd är i sig inte en orsak till att elever riskerar att misslyckas"*.

Om en eller fler vårdnadshavare saknar ett stadigvarande arbete så kan detta motverka inkludering och engagemang i samhället. Detta riskerar i sin tur att spä på en segregation som riskerar att påverka elevens vilja till kunskapsinhämtning och engagemang i skolan. Något som avslutningsvis påverkar elevens måluppfyllelse. Det är därmed av stor vikt att identifiera och motverka dessa negativa konsekvenser som eleven annars riskerar att hamna i.

Vår bedömning är därmed att den förklarande variabeln 'Ekonomiskt bistånd' ska kvarstå.

Bor med en eller båda vårdnadshavare

Det är ingen självklarhet att en elev som bara bor med en eller bor växelvis hos båda av sina vårdnadshavare orsakar svårigheter att klara skolan. Men sett till hela gruppen elever som bor med en vårdnadshavare är risken att inte uppnå målen högre än för de elever som bor med bägge av sina vårdnadshavare.

Däremot riskerar en elev en svårare situation som endast bor med en av sina vårdnadshavare då detta kan innebära ekonomiska svårigheter och samvariera med utsatthet på andra sätt.

Vår bedömning är därmed att den förklarande variabeln 'Bor med en eller båda vårdnadshavare' ska kvarstå.

Vårdnadshavarnas inkomst

Med den förklarande variabeln 'Vårdnadshavarnas inkomst' avses förvärvsinkomst i det hushåll som eleven och minst en av vårdnadshavarna tillhör enligt folkbokföringen. Om ingen av vårdnadshavarna tillhör elevens hushåll, används hushållsinkomst för den vårdnadshavare som har högst hushållsinkomst. Hushållsinkomst definieras till en kategorisk variabel (Låg, Medel, Hög) som beror på i vilket hushåll hushållsinkomsten ligger i.

Definitionen av förvärvsinkomst innebär en inkomst som kommer från tjänst eller näringslivsverksamhet, och omfattar således inte de hushållen som omfattas av den förklarande variabeln 'Ekonomiskt bistånd'.

Ett hushåll inom intervallet [Låg] kan innebära en konsumtionskraft likt det hushåll som omfattas av 'Ekonomiskt bistånd'. Detta kan innebära ekonomiska svårigheter och samvariera med utsatthet på andra sätt – likt skälen till variabeln 'Ekonomiskt Bistånd' ovan.

Ett hushåll inom intervallet [Medel] innebär en större konsumtionskraft, färre ekonomiska svårigheter och mindre risk att samvariera med utsatthet på andra sätt. Ett hushåll med högre inkomst orsakar därmed generellt mindre problematik hos eleven och stärker elevens målpuppfyllelse.

Vår bedömning är därmed att den förklarande variabeln 'Vårdnadshavarnas inkomst' ska kvarstå.

Human Development Index (HDI)

Med den förklarande variabeln 'Human Development Index (HDI)' avses det område en nyanländ härrör, varvid grupp 1 avser individer utanför Europa och grupp 2 inom Europa. Variabeln är signifikant och har en tydlig regressionskoefficient, särskilt beaktat faktorn om eleven anlant till Sverige mellan 0-2 år sedan.

Beaktat argumentationen som framkommer under variabeln 'Nyligen invandrad' kan följande konstateras hos elevunderlaget som omfattas av denna variabel;

Elevunderlagets härkomst påverkar målpuppfyllelsen främst under de första åren i Sverige, särskilt beaktat vid otillräckliga språkinsatser och förståelse av den ordinarie undervisningen. Elevunderlaget kompenseras idag genom riktade statsbidrag ('Ersättning för etableringsinsatser och introduktion för nyanlända personer'), och genom särskilda kommunbidrag (Delfinansiering av anslag till Centrum för Flerspråkigt lärande, samt Övriga socioekonomiska variabler inom strukturresurser).

Det föreligger även ett starkt samband mellan elevunderlaget och faktorerna 'Vårdnadshavarnas inkomst', 'Ekonomiskt bidrag' samt 'Högsta utbildning för vårdnadshavare'. Detta då en nyanländ familjs möjligheter att skaffa sig en hög utbildningsnivå kombinerat med hög förvärvsinkomst inom den närmaste perioden efter invandring skett är mindre sannolik.

Om variabeln därmed skulle ingå i modellen föreligger stor risk att kompensation utgår flera gånger om. Den anslagsfinansierade verksamheten CFL täcker därmed redan upp de behov och den kompensation som ska utgå till elevunderlaget.

Vår bedömning är därmed att den förklarande variabeln 'Human Development Index (HDI)' ska utgå från modellen.

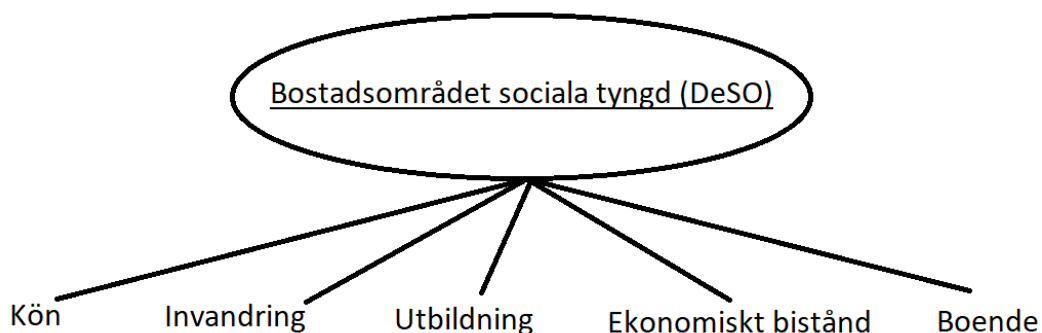
Bostadsområdet sociala tyngd (DeSO)

Borås kommun delas in efter demografiska statistikområden (DeSO). Områdena klassificeras efter "andelen elev med förväntad problemtyngd". En regressionsmodell (standardmodell med variablerna **kön, invandring, utbildning, ekonomiskt bistånd och boende**) tillämpas på elever i Borås kommun så att varje elev får ett predikerat värde för sannolikheten att inte uppnå behörigheten till gymnasieskolan. Därefter beräknas den genomsnittliga sannolikheten per DeSO.

Att det föreligger en korrelation mellan koncentrationen av elever med förväntad problemtygnd och försämrade skolresultat är något som har verifierats i forskningen. Eleverna påverkas indirekt av elevsammansättningen, genom vilket skolklimat/kultur/normsystem och vilka förväntningar på eleverna som skolan lyckas skapa. Det brukar vanligen benämnas som kamrateffekt. Skolverket lyfter i en rapport från 2012 att "lärarnas förväntningar på eleverna påverkas av elevsammansättningen på skolan. Detta innebär att i en grupp med relativt lågpresterande elever finns risk för att läraren sänker sina förväntningar på eleverna, vilket då sänker utbildningskvaliteten och därigenom ytterligare försämrar elevernas möjligheter att prestera goda resultat".

Man kan av detta dra slutsatsen att det behövs mer av kvalitativa åtgärder för förbättra skolklimat/kultur/normsystem och förväntningar på eleverna, än att tillföra mer ekonomiska resurser till berörda skolor. Elevgruppen i denna variabel har redan kompenserats genom variablerna 'Högsta utbildning för vårdnadshavare', 'Ekonomiskt bistånd', och 'vårdnadshavarens inkomst'.

Detta följer enligt nedan,

Vid framtagande av den förklarande variabeln 'Bostadsområdets sociala tyngd (DeSO)' sker en regressionsmodell baserat på faktorer som elevunderlaget redan kommer att kompenseras för. Denna förklarande variabel innebär således endast att en dubbelkompensation utgår till de skolenheter där "kluster" kan iakttas i elevunderlaget. Resursfördelningsmodellens syfte är att kompensera för individens (elevens) unika behov och förutsättningar, inte att utgöra en kompensation till skolenheternas behov.

Vår bedömning är därmed att den förklarande variabeln 'Bostadsområdet sociala tyngd' ska utgå från modellen.

För att minimera risken för dubbelkompensation anser vi att de förklarande variablerna i resursfördelningsmodellen bör utgöras av,

- Högsta utbildning för vårdnadshavare
- Ekonomiskt bistånd
- Bor med en eller båda vårdnadshavare
- Vårdnadshavarnas inkomst

För Sverigedemokraterna,

Andreas Exner

Kommunalråd

Kristian Silbvers

Ledamot Kommunstyrelsen